

Fontaniesa FONTANELLA a la mateixa Cornudella; i moltes dotzenes de diminutius en *-ieso*, *-iasa*: dotzenes de noms de castell *kastîçço* i *kastîçço*, i noms de collades en *Coso* (*kõçõ*) a tota aquella comarca. A part del *Sas* i *Lo Sassieso*, hi ha a la vall de Cornudella un indret menys important que en diuen *Lo Saset*, i en aquest nom de formació més recent, com mostra ja el sufix, la *-s* és sonora, secundària. El poble aragonès de *Capdesaso* rep localment, en el poble català de *Saidí*, el nom de *Cabo-Sasso*, amb *-s* sorda, en contrast amb un altre poble de llengua castellana, veí de *Saidí*, que en tota aqueixa comarca es pronuncia *õçõ* amb *-s* sonora: la nostra llengua ha mantingut en aquests noms aragonesos la *-s* sonora, ja abolida en el parlar d'aqueixes dues poblacions de llengua aragonesa. — 6 Per més que aquesta apòcope, altrament inusitada en català darrer *-s*, es trobi en una zona tan ultraconservadora com Ribagorça, única comarca on encara ara es conserven en alguns llocs els medievalíssims plurals masculins en *-es* (*mases* he oit jo mateix a Visalibons, en lloc de *masos*). Endemés en temps remots aquest fet sembla haver-se donat a tot el Nord català: ECLESIS 'a les esglésies' va donar el nom d'*Anglès* (< *Eglès*), a causa de les dues, la llavors nova de la vila, i la vella, de La Celler. — 7 En particular penso en *Sasabi*, documentat a l'Alt Aragó des del S. XI (Alvar, *Dial. arag.*, §§ 34b, 97), i que així podríem traduir 'sota el runar'; *Sasor*, de la toponímia menor de Campfranc (anys 1727 i 1841), terminat en *-ORRE* (cf. el pallarès *Llavorre*); *Saser*, casa de Gistaín (Elcock, *Reun Top Pir*, 99), que deu venir d'un *Saserri 'runar'; el molt conegut *Sástago*, entre Casp i Pina, cf. vasc. *sastar* «broussailles» 'escombraries', *sastra* etc. Pel que fa a *Sasé*, casa de Bestué, al NE. de Boltanya, Elcock, *l c.*, 93, al qual ajuntó *Mallo-sasé*, que registrava jo no lluny d'allà, en el muntanyam d'Escuaín (1965), podria venir, com indicà ell a l'altre treball seu, de *Saset, derivat del nostre *sas*, però també podria sortir de *Sasué (cf. *Sesé* < *Sesué*, *Escané* etc.) amb sufix *-oi*, i en aquest cas és més probable aqueixa arrel basca. La localització d'aquest nom tant al NO. em decanta cap a l'última alternativa. — 8 Per a tres possibles excepcions en aquestes, veg. la nota 16, d'E T. C. Entre el Pont de Suert i Castanesa, al peu d'Escané, hi ha uns camps de nom *Sasa*. Però no vindran d'això, car es pronuncia amb *-s* sonora (cf. n. 6), i perquè la forma del terreny, daltabaix d'aquella vall estreta, ens desvia d'identificar-l'hi. Potser del NP germ. *SALLA* (< *SANILA*) amb el tractament de *-LL* que comento en aquella nota. — 9 Inadmissible, doncs, l'intent de Hubschmid (*ZRPb.* LXXIV, 213, 226-7) d'atribuir *sarda* al basc *zarta*: 'brancam'; s'hi oposa la semàntica encara més que la fonètica: la *z* hauria donat arag. *θ*, i la *t* > *ç* (per què *-d-?*). Allà on aquest mot basc ens ha deixat toponímia (pall. *Certascan* 'fi de la vegetació', and. *Certers*) hi ha *t*. — 10 Alguns diuen o escriuen *Serdera*, per assimilació (ultracorregint la tendència oposada, tan estesa da-

vant *r* i *é*), el mateix aquí que en el Castellonroi, però a la ciutat de Lleida ho vaig apuntar de totes dues maneres. Cf. *çõka kabeçera* que em digueren a Alfés, en lloc dels innombrables *Roca Cavallera* — 11 Car sembla que en aquest poble (Gurp) vagi haver-hi un antic focus de vocalització de la *-l*, puix que també hi ha *Monegau* i *La Paú* o *Les Paús* (PADULE). A Sentís, no gaire lluny al N., potser també: *Serradau*, *L'Espinau*, *La Cròn* — 12 N'hi ha dues on no ho sé perquè no en vaig treure nota prou extensa: «de occiduo in ipsa *sexa*» afrontació d'una terra a Alberola (prop de Mur i de Tragó de Nogueira, 1069); «de alia in ipsa *sexa*» afrontació d'una altra en terme de Mur, mateix any (*BABL* VI, 115, 117); el que sé és que a la darrera no hi ha *fexa*, com ha imprès el publicador, car ens en dona un facsímil, en el qual es llegeix clarament una *s* llarga. Notem en aquests dos casos i en el de 826 la terminació femenina en *-a*. Si és un antic plural neutre o un *-a* augmentatiu podem-ho deixar-ho sense resposta, que tot es conjumina igual amb les diverses etimologies — 13 És clar que no manca algun representant real de *saxum* a la Península. a Galícia, on *seixo* és apellatiu per a 'roquer' n'hi ha toponímia; però allí l'aspecte dels llocs hi va d'acord. A l'Orient hispànic només en sé tot un cas: la vila de *Sax* prop d'Alacant, en domini murcià, on el mot es presenta amb l'evolució fonètica regular en mossàrab, *sáñs*: qualsevol fotografia del lloc ens deixa convençuts, amb el caseriu sota el castell roquer. Ja un poc lluny de la Conca de Tremp, no massa, hi ha un *Seix* (per més que allà ho pronuncien avui *sís* o *šís*), llogaret de la vall de Castellbò prop de la SdUrg. Però aquest és més probable que vagi amb els *seixos* de la Conca («està en la pendiente de un cerro», Madoz): he corregut aquella vall i és plena de *sassos* típics. Deixem sense decidir el cas del poble de *Seix* en el Coserans. A Itàlia és on ha quedat sobretot *sasso* 'roca'; del nom d'una font termal de Toscana, vora la qual se'n troba és d'on deriva el nom de la *sassolina* [1840, Lab.] o *sassolita* [Dfa]. — 14 No sé per què Levy (*PSW* v, 418) tot reconeixent que el ms. porta *sugel* vol esmenar-lo en *sagel*, que no dona sentit. En el *PDPF* vol traduir *sugel* per 'sutge', però més aviat em sembla tractar-se d'un diminutiu de *sutze* *SUCIDUS*, que ell mateix recull en la variant afrancesada *surge*, aplicada a la llana no rentada, que és de color gris: així s'entén la comparació, amb això, del color de les ales del tudó, grisenc. — 15 A la vall de Vio les parets i xemeneies es fan de pedra i morter coberts de *buro* (Wilmes, *VKR* x, 229). — 16 Ast. *buru* «buey de color acanelado» (Vigón), fr. ant. *buire* 'gris', it. *buio* 'fosc', fr. *bureau* etc. (veg. *BURELL*). És sabut que les grades i greses generalment són grises: V. la relació detallada del color de les *gredas* biscaïnes en Madoz, s. v. *Vizcaya*, 370-3. I observem que la relació morfològica entre *BÜRUS* > *buro* i *BŪRIUS* > it. *buio* és la mateixa que entre *SASSO*- > *sas* i *SASSIO*- > *seix*, *xerxa* etc.